

مدرسه ناهمراه

رها صادقی، مدیر دبستان، شهرستان جهرم

از زمان شیوع بیماری کرونا و تأثیرات ناشی از ورود آن به کشور عزیزمان تغییر و تحولاتی بنیادی در بخش‌های گوناگون ایجاد شده‌اند، به طوری که تمام بخش‌ها درگیر این ویروس منحوس شده‌اند. به خصوص زمانی که از کودکان صحبت می‌شود، این موضوع شکلی حیاتی به خود می‌گیرد. اثرات مخرب کرونا بسیار زیانبار است و بی‌شک خط مقدم مقابله با این مشکلات، جبهه آموزش و پرورش است که وظایف مهمی را بر عهده دارد. این نهاد حیاتی با ایجاد مسئولیت‌ها در موقعیت‌های گوناگون و همچنین استفاده از توانایی‌های بالقوه، زمینه‌ساز شکوفایی و پرورش استعدادهاست و باید بهترین رویکردها را پیش بگیرد تا خللی در آموزش و رشد کودکان این مرز و بوم ایجاد نشود. اما متأسفانه حضور این ویروس روی آموزش‌ها و یادگیری دانش‌آموزان تأثیرات فراوانی گذاشته است. با وجود سختی‌های موجود و تلاش‌های صورت گرفته از جانب معلمان و مدیران، چالش‌های فراوانی پیش روی ایشان است.

ضعف زیرساخت‌ها مهم‌ترین چالش آموزش غیرحضوری

مدیران و معلمان ضعف‌ها و کمبودهای زیادی، چه به لحاظ سخت‌افزاری و چه به لحاظ مهارتی، دارند. به طوری که رفته‌رفته علاقه و تلاش به یادگیری در دانش‌آموزان بسیار پایین آمده و اختلالاتی در یادگیری و رشد آنان پدید آورده است. از طرف دیگر، با وجود تلاش‌های بی‌وقفه و شبانه‌روزی معلمان، سطح یادگیری بچه‌ها نسبت به زمان حضور مستمر و فعال آنان در مدرسه و کلاس بسیار افت کرد و معلمانی که در کلاس‌های حضوری بسیار موفق عمل می‌کردند و عملکردشان در رسیدن به اهداف یادگیری و آموزش معمولاً عالی ارزیابی می‌شد، به علت ناآشنایی با فناوری‌های روز و روش‌های نوین در آموزش مجازی یا دسترسی به وسایل مورد نیاز همچون گوشی‌های هوشمند، اینترنت پرسرعت، رایانه کیفی (لپ‌تاپ) و... در بستر فضای مجازی و ساخت محتوای الکترونیکی، بسیار پایین‌تر از حد انتظار ارزیابی شد. لازم است در طول سال تحصیلی تعاملات بیشتری میان معلمان و مدیر و اولیا به وجود آید. مثلاً با برگزاری جلسات ماهانه و گفت‌وگو درباره سبک‌های نوین یادگیری و به کارگیری شیوه‌های یادگیری معکوس و بررسی نقاط قوت و ضعف کلاس‌داری، برگزاری کارگاه‌های تخصصی در هر منطقه با توجه به نیاز معلمان و والدین برای شناخت بیشتر معضلات و مشکلات یادگیری در دانش‌آموزان، ارائه برنامه‌های آموزشی کاربردی توسط صدا و سیما و

تجربه جدید تحصیل مجازی در مقایسه با کلاس‌های حضوری

در دو سال گذشته که به ناچار دانش‌آموزان از فضای حضوری و شاد مدرسه، تلاش و رقابت در یادگیری و تجربه حضور در اجتماع محروم ماندند، فرصت دیدار و تعامل بین دانش‌آموزان، معلم و مدیر نیز به شدت کاسته شد. این خود یکی از ضعف‌های مهم آموزش مجازی بود. می‌دانیم، به لحاظ روان‌شناسی، حضور و ارتباط مؤثر دانش‌آموزان در مدرسه تا چه حد می‌تواند عزت نفس را بالا ببرد، روحیه تیمی ایجاد و تقویت و ارتباطات چندجانبه را در دانش‌آموز برقرار کند. همین امر موجب جنب و جوش بیشتر برای یافتن راه حل‌های گوناگون در جهت رسیدن به نتیجه و موفقیت می‌شود. فضای واقعی و ملموس آموزشی باعث می‌شود دانش‌آموز با پیروزی و شکست آشنا شود، تجربه‌اندوزی کند و بدون واهمه، همیشه به دنبال فهم بیشتر و درک مناسبی از معنای زندگی خود باشد تا در نهایت به شناخت بهتری از خودش برسد. اما متأسفانه فضای مجازی و برگزاری کلاس‌ها به این شیوه، مدیریت کلاس‌ها را با چالش‌های جدیدی مواجه کرده است. برای مثال، گاهی حضور و غیاب‌ها به موقع و دقیق صورت نمی‌گیرند. معلم نمی‌تواند در ارائه تدریس‌ها اشراف کامل روی دانش‌آموزان و تمرکزشان داشته باشد و مشکلاتی دیگر از این دست که فضای کلاس مجازی را خشک و بی‌روح کرده‌اند.

همچنین تخصیص منابع مالی بیشتر به مناطق کمتر توسعه یافته به منظور تأمین زیرساخت‌های لازم و رفع مشکلات نرم‌افزار شاد، روند یادگیری را تقویت بخشید.

عوامل کسب‌نکردن نتیجه مطلوب در کلاس‌های مجازی

برگزارنشدن کارگاه‌های متناسب با تولید محتوا و کار با نرم‌افزارهای گوناگون، تخصیص نیافتن امکانات متناسب با آموزش مجازی، آگاهی نداشتن خانواده‌ها و نبود تعامل درست والدین با این مدل تدریس‌ها و سختی مدیریت و کنترل بچه‌ها در فضای مجازی، از دیگر معضلات مهم تدریس مجازی به شمار می‌رود. برای مثال، نحوه ارزشیابی‌ها و برگزاری آزمون‌ها کیفیت مطلوبی در بر ندارد و غالباً معلم نمی‌تواند روی تک‌تک دانش‌آموزان اشراف کامل داشته باشد. تفهیم درس‌ها به کندی پیش می‌رود و رفع اشکال‌ها به کیفیت کلاس حضوری نیست، زیرا باید برای هر دانش‌آموز فیلم رفع اشکالی جدا و متناسب با وضعیت تحصیلی او تولید و ارسال شود و بازخوردهای درست و منطقی، چه به لحاظ کلامی یا متنی، ارائه شوند که این خود به شدت زمان را از معلم می‌گیرد و باعث اتلاف وقت می‌شود. در کنار همه این عوامل، بالا بودن آمار هر کلاس هم در نوع ارائه محتوا و زمانی که برای پیگیری امور کلاس‌داری گذاشته می‌شود اثر مستقیم می‌گذارد و این خود گواه پایین آمدن سواد یادگیری و از دست رفتن شور و شوق در دانش‌آموز است. باید پذیرفت، برای حل موضوعات مطرح شده، این تلاش‌ها در فضای مجازی پاسخ‌گوی نیاز دانش‌آموزان نیست و باید چاره‌ای اساسی برای آن اندیشید. عوامل ذکر شده را می‌توان از مهم‌ترین عوامل کسب‌نشدن نتیجه مطلوب در برگزاری کلاس‌های مجازی در دوران کرونا دانست.

با شیوع ویروس کرونا که به اختلال جریان آموزشی منجر شد، استفاده از فضای مجازی در یاددهی-یادگیری شکلی جدی‌تر به خود گرفت و هرکدام از مدیران و معلمان به سهم خود در طراحی و اجرای مطلوب برنامه‌ها با چالش‌های اساسی مواجه شدند. از جمله بارزترین آن‌ها می‌توان نبود دسترسی همه اقشار جامعه به تلفن هوشمند، اینترنت پرسرعت، نبود شناخت و مهارت کافی معلمان و دانش‌آموزان برای ارائه و دریافت آموزش غیرحضوری و کار با نرم‌افزارهای تولید محتوا را معرفی کرد و سطح بازدهی و انتظارات آموزشی را به‌طور محسوس پایین آورد. از سوی دیگر، بحران کرونا فرصتی برای شناسایی ضعف‌ها، کمبودها و رفع نقص‌های زیرساختی موجود ایجاد کرد تا با برنامه‌ریزی‌های دقیق و تلاش همه‌جانبه در جهت رفع موانع بتوانیم نظام آموزشی پویا، یکپارچه و هدفمندی را طراحی و اجرا کنیم.

